

RECU LL DE SENTÈNCIES DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA¹

Adrian Di Pizzo Chiacchio
Investigador i docent predoctoral
Càtedra Jean Monnet de Dret Privat Europeu
Universitat de Barcelona

SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA (STJUE) (SALA SETENA) DE 2 DE MARÇ DE 2017,² SOBRE EL CONCEPTE DE *TARIFA BÀSICA* EN LES COMUNICACIONS TELEFÒNIQUES ENTRE COMERCIANT I CONSUMIDOR EN LA DIRECTIVA 2011/83/CE

El concepte de *tarifa bàsica* que considera l'article 21 de la Directiva 2011/83/CE³ ha d'interpretar-se en el sentit que el cost d'una trucada telefònica d'assistència, operada per un comerciant i en relació amb un contracte que ha conclòs amb el consumidor, no pot excedir el cost d'una trucada a una línia telefònica fixa geogràfica o mòbil estàndard (par. 32). Ara bé, com que no hi és regulat el concepte de *tarifa bàsica*, el seu significat i el seu abast han d'establir-se de conformitat amb el seu sentit habitual en el llenguatge corrent, tot considerant el context en què s'empra i els objectius perseguits per la normativa de què forma part (par. 19). Pel que fa al seu sentit habitual, el concepte suggereix la tarifa que correspon a una trucada estàndard (par. 20), mentre que la seva interpretació sistemàtica en el context en què s'empra (art. 6.1f) permet deduir que, tret que hi hagi indicacions en sentit contrari, la tarifa bàsica es refereix al cost estàndard

1. Aquest recull exposa les sentències del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en matèria civil que hem considerat més adients per a tractar aquí. Les sentències s'hi relacionen en ordre cronològic.

2. STJUE (Sala Setena) de 2 de març de 2017, assumpte C-568/15, *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main eV* (associació de lluita contra les pràctiques comercials deslleials) *versus* Comtech GmbH (empresa alemanya dedicada a la comercialització de productes electrònics i elèctrics).

3. Directiva 2011/83/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, sobre els drets dels consumidors, per la qual es modifiquen la Directiva 93/13/CEE del Consell i la Directiva 1999/44/CE del Parlament Europeu i del Consell i es deroguen la Directiva 85/577/CEE del Consell i la Directiva 97/7/CE del Parlament Europeu i del Consell (*Diari Oficial de la Unió Europea* [DOUE] 2011, L 304). L'art. 21.I de la Directiva encomana als estats membres que vetllin perquè «en cas que el comerciant operi una línia telefònica per tal de comunicar-se amb ell en relació amb el contracte celebrat, el consumidor —quan es comuniqui amb el comerciant— no estigui obligat a pagar més de la tarifa bàsica».

d'una comunicació ordinària que el consumidor pot esperar i que el comerciant no ha de comunicar-li (par. 22). Altrament, els consumidors s'abstindrien d'utilitzar la línia telefònica d'assistència per a dissipar qualssevol dubtes sobre el contracte conclòs o per a exercir els seus drets (par. 29). Per tant, el comerciant només pot imputar al consumidor les despeses que no excedeixin el cost d'una comunicació telefònica estàndard, per a la qual cosa és indiferent si n'obté o no beneficis particulars (par. 31).

STJUE (SALA DESENA) DE 30 DE MARÇ DE 2017,⁴ SOBRE
LA INCLUSIÓ DE DETERMINADES DADES DEL PROVEÏDOR
EN LA PUBLICITAT IMPRESA D'UNA INVITACIÓ A COMPRAR,
D'ACORD AMB LA DIRECTIVA 2005/29/CE

En el marc de la publicitat de productes concrets que es presenta en un mitjà imprès, quan els consumidors compren aquests productes mitjançant el lloc web que s'hi indica (això és, a través d'una plataforma en línia o plataforma digital),⁵ correspon a l'òrgan jurisdiccional nacional determinar tant si les limitacions d'espai en el text publicitari justifiquen que la informació sobre el proveïdor només consti a la plataforma digital, com si aquesta informació es comunica de manera senzilla i ràpida (par. 34). En aquest cas, l'anunci publicitari controvertit (que presentava productes de diferents venedors que podien adquirir-se a través d'una plataforma de vendes en línia) constitueix una invitació a comprar, d'acord amb el que preveu l'article 2i de la Directiva 2005/29/CE,⁶ atès que la informació que s'hi ofereix sobre els productes anunciats —que inclou el preu— és suficient

4. STJUE (Sala Desena) de 30 de març de 2017, assumpte C-146/16, Verband Sozialer Wettbewerb eV (associació alemanya integrada per proveïdors d'articles elèctrics i electrònics, entre d'altres) *versus* DHL Paket GmbH (societat alemanya que explota una plataforma de vendes en línia com a intermediària entre venedors i compradors).

5. Vegeu una anàlisi global dels problemes que presenten les plataformes digitals o en línia, feta a partir de l'examen d'una proposta de directiva, a Adrian Di Pizzo Chiacchio, «Rol y régimen jurídico de las plataformas en línea en el *Discussion Draft of a Directive on Online Intermediary Platforms*», a UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA, *Managing Risk in the Digital Society. 13th International Conference on Internet, Law & Politics. Barcelona, CosmoCaixa, 29-30 June 2017*, Barcelona, UOC, 2017. Disponible a: http://bit.ly/IDP_2017, p. 288-304.

6. Directiva 2005/29/CE del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de maig de 2005, relativa a les pràctiques comercials deslleials de les empreses en les seves relacions amb els consumidors en el mercat interior, que modifica la Directiva 84/450/CEE del Consell, les directives 97/7/CE, 98/27/CE i 2002/65/CE del Parlament Europeu i del Consell i el Reglament (CE) núm. 2006/2004 del Parlament Europeu i del Consell (DOUE 2005, L 149). L'art. 2i de la Directiva disposa que és invitació a comprar la «comunicació comercial que indica les característiques del producte i el seu preu d'una manera adient al mitjà de la comunicació comercial utilitzat, i permet així al consumidor efectuar una compra».

per tal que el consumidor pugui prendre una decisió (par. 25). Tanmateix, l'article 7.4*b* de la Directiva considera substancial que, en la informació presentada en el context d'una invitació a comprar, el venedor hi especifiqui la seva adreça geogràfica i la seva identitat, exigència que s'ha d'interpretar d'acord amb el context físic i les limitacions del mitjà utilitzat (par. 26 i 28),⁷ tal com especifica l'article 7.3 de la Directiva (par. 27). Així, en un mitjà imprès en què es fa publicitat d'una plataforma en línia que permet comprar-hi productes hi pot haver limitacions d'espai (par. 29) que exceptuïn l'exigència en relació amb l'adreça i la identitat del comerciant, i més si el consumidor pot esbrinar aquestes dades al lloc web de la plataforma (par. 30).

STJUE (SALA DESENA) DE 20 DE JULIOL DE 2017,⁸
 SOBRE ELS CONCEPTES DE *PRÀCTICA COMERCIAL DESLLEIAL*
 I *PRODUCTE* DE LA DIRECTIVA 2005/29/CE EN RELACIÓ
 AMB LES AGÈNCIES DE COBRAMENT

La relació jurídica entre una agència privada de gestió de cobraments i el deutor incomplidor d'un contracte de crèdit al consum —el deute del qual ha estat cedit a la primera— està inclosa en l'àmbit d'aplicació de l'article 2*d* de la Directiva sobre pràctiques comercials deslleials.⁹ Atès que aquest precepte empra una fórmula força àmplia per a definir el concepte de *pràctiques comercials* —les quals han d'estar relacionades directament amb la promoció o la venda d'un producte als consumidors—,¹⁰ les activitats de gestió de cobrament que porta a terme l'agència per tal d'aconseguir el pagament del seu crèdit estan incloses dins del concepte de *producte* que assenyala l'article 2*c* de la Directiva (par. 23). El fonament d'aquesta interpretació és que l'expressió «directament relacionat amb [...] la venda [...] d'un producte» inclou totes les mesures adoptades no només en relació amb la conclusió del contracte, sinó també en relació amb la seva execució, particularment les que s'adrecen a obtenir el pagament

7. Concretament, l'art. 7.4*b* de la Directiva estableix que «[e]n els casos en què hi hagi una invitació a comprar es considerarà substancial la informació que figura a continuació, si no es desprèn clarament del context: l'adreça geogràfica i la identitat del comerciant, com ara el seu nom comercial i, si escau, l'adreça geogràfica i la identitat del comerciant per compte del qual actua».

8. STJUE (Sala Desena) de 20 de juliol de 2017, assumpte C-357/16, UAB Gelvora (agència privada de gestió de cobraments) *versus* Valstybinė Vartotojų Teisių Apsaugos Taryba (oficina nacional lituana de protecció dels drets dels consumidors).

9. Directiva 2005/29/CE.

10. L'art. 2*d* de la Directiva estableix que és pràctica comercial «tot acte, omisió, conducta o manifestació, o comunicació comercial, incloses la publicitat i la comercialització, procedent d'un comerciant i directament relacionat amb la promoció, la venda o el subministrament d'un producte als consumidors».

del producte (par. 21), tal com ho assenyalen les orientacions relatives a l'execució/aplicació de la Directiva 2008/29/CE (par. 26).¹¹

STJUE (SALA DESENA) DE 7 DE SETEMBRE DE 2017,¹²
SOBRE EL CONCEPTE DE *CONTRACTE DE COMPRAVENDA*
EN LA DIRECTIVA 1999/44/CE

La Directiva 1999/44/CE¹³ limita el seu àmbit d'actuació al contracte de compravenda i, tot i que no en defineix el concepte (par. 29 i 30), no es remet a l'ordenament dels estats membres per tal d'interpretar-lo. Per tant, la Directiva designa un concepte autònom de *contracte de compravenda*, que ha de ser interpretat de manera uniforme dins de la Unió Europea (par. 32). En aquesta línia, el concepte de *venda* que se'n desprèn també s'estén als contractes que poden romandre inclosos en altres categories contractuals —com ara l'arrendament de serveis i d'obra (par. 34)—, fet pel qual la Directiva no només s'aplica als contractes de compravenda *stricto sensu*, sinó també a determinades categories que comporten una prestació de serveis (par. 37), però de caràcter accessori a la compravenda (par. 38). Per aquesta raó, un contracte d'obra com el controvertit (la construcció d'una piscina particular amb defectes en el sistema de neteja i de bombes) no constitueix un contracte de compravenda en virtut de la Directiva (par. 46), fonament que n'exclou l'aplicació al supòsit a fi d'exercitar els drets secundaris de garantia —relatius a la reducció del preu i a la resolució del contracte— que preveu l'article 3.5 de la Directiva.

STJUE (SALA SEGONA) DE 20 DE SETEMBRE DE 2017,¹⁴
SOBRE LA CLÀUSULA EN VIRTUT DE LA QUAL S'ESTABLEIX
EL CRÈDIT EN DIVISA ESTRANGERA I EL SEU CARÀCTER ESSENCIAL
EN ELSSENTIT DE LA DIRECTIVA 93/13/CE

En un contracte de crèdit en divisa estrangera que ha estat conclòs entre un professional i un consumidor, la clàusula en virtut de la qual s'estableix que el prestatari

---

11. Vegeu COMISSIÓ EUROPEA, «Orientacions relatives a l'execució/aplicació de la Directiva 2005/29/CE, relativa a les pràctiques comercials deslleials, de 25 de maig de 2016», *Staff Working Documents* (SWD) (2016) 163 final, par. 1.1.1.

12. STJUE (Sala Desena) de 7 de setembre de 2017, assumpte C-247/2016, Heike Schottelius *versus* Falk Seifert.

13. Directiva 1999/44/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de maig de 1999, sobre determinats aspectes de la venda i les garanties dels béns de consum (DOUE 1999, L 171).

14. STJUE (Sala Segona) de 20 de desembre de 2017, assumpte C-186/16, Ruxandra Paula Andriciu i altres *versus* Banca Românească SA.

haurà de retornar el crèdit en la mateixa divisa —i que no ha estat negociada individualment— forma part de l'objecte del contracte en el sentit de l'article 4.2 de la Directiva 93/13/CE.¹⁵ En aquesta línia, les expressions «objecte principal del contracte» i «adequació entre preu i retribució», d'una banda, i «serveis o béns que hagin de proporcionar-se com a contraprestació», de l'altra, han de ser objecte d'una interpretació autònoma i uniforme en tota la Unió Europea (par. 34). Per això, tenint en compte que el fet que un crèdit s'hagi de retornar en una determinada moneda fa referència a la pròpia naturalesa de l'obligació del deutor, la clàusula controvertida constitueix un element essencial del contracte de préstec (par. 38). Per tant, aquesta clàusula no pot considerar-se abusiva si està redactada de manera clara i comprensible (par. 41). Aquesta circumstància concorre si, pel que fa als contractes de crèdit, les institucions financeres faciliten als prestataris informació suficient sobre l'apreciació o la depreciació de la divisa en què s'ha conclòs el préstec a fi que puguin prendre decisions fundades i prudentes (par. 51). En qualsevol cas, per a determinar si la clàusula causa un desequilibri important entre els drets i les obligacions de les parts, d'acord amb el que estableix l'article 3.1 de la Directiva, l'apreciació del caràcter abusiu ha de realitzar-se en relació amb el moment en què el contracte ha estat conclòs (par. 58).

STJUE (SALA SEGONA) DE 27 DE SETEMBRE DE 2017,¹⁶
 SOBRE ELTRACTAMENT DE DADES PERSONALS EN LLISTATS
 CREATS PER L'ADMINISTRACIÓ TRIBUTÀRIA SENSE
 EL CONSENTIMENT DE LA PERSONA INTERESSADA
 EN RELACIÓ AMB LA DIRECTIVA 95/46/CE

Les dades que figuren en llistes amb informació de caràcter fiscal creades per instàncies tributàries (en què es relacionen determinades persones físiques amb una o més persones jurídiques respecte de les quals aquelles ocupen llocs directius ficticis) a fi de recaptar impostos i de lluitar contra el frau fiscal, són «dades personals» en virtut de l'article 2a de la Directiva 95/46/CE,¹⁷ perquè identifiquen o permeten identificar

15. Directiva 93/13/CEE del Consell, de 5 d'abril de 1993, sobre les clàusules abusives en contractes celebrats amb consumidors (DOUE 1993, L 95). L'art. 4.2 de la Directiva estableix una excepció al mecanisme de control de fons de les clàusules abusives: «L'apreciació del caràcter abusiu de les clàusules no es referirà a la definició de l'objecte principal del contracte ni a l'adequació entre preu i retribució, d'una banda, ni als serveis o béns que hagin de proporcionar-se com a contrapartida, de l'altra, sempre que dites clàusules es redactin de manera clara i comprensible».

16. STJUE (Sala Segona) de 27 de setembre de 2017, assumpte C-73/16, Peter Puškár i Finančné Riaditeľstvo Slovenskej Republiky (Direcció de Tributs de la República Eslovaca) *versus* Kriminálny Úrad Finančnej Správy (Unitat de Delictes de l'Administració Tributària, Eslovàquia).

17. Directiva 95/46/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 d'octubre de 1995, relativa a la

una persona física (par. 33). En conseqüència, tant la recollida d'aquelles dades com la seva utilització per diferents instàncies tributàries tenen la consideració de «tractament de dades personals», segons l'article 2*b* de la Directiva (par. 34). En aquesta línia, l'article 7^e¹⁸ de la Directiva no s'oposa que, sense que consti el consentiment de les persones interessades, les autoritats dels estats membres en tractin les dades personals amb finalitat recaptatòria i de lluita contra el frau fiscal. No obstant això, han de concórrer determinats pressupòsits: *a*) la normativa nacional ha de conferir missions d'interès públic a aquestes autoritats; *b*) l'elaboració de les llistes i la inclusió en aquestes de les persones interessades han de ser idònies i necessàries per a assolir els objectius previstos inicialment; *c*) han d'existir prou motius per a fonamentar la inclusió en les llistes de les persones interessades, i *d*) finalment, s'han de complir les condicions a fi que el tractament en qüestió sigui lícit (par. 117) d'acord amb el principi de licitud establert en la Directiva (art. 5 i 6.1*a*).

---

protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades (DOUE 1995, L 281). L'art. 2*a* de la Directiva defineix les dades personals com «tota informació sobre una persona física identificada o identificable ("l'interessat"); es considerarà identificable tota persona la identitat de la qual pugui determinar-se, directament o indirecta, en particular a través d'un número d'identificació o un o diversos elements específics, característics de la seva identitat física, fisiològica, psíquica, econòmica, cultural o social».

18. L'art. 7 de la Directiva afirma: «Els Estats membres disposaran que el tractament de dades personals només pugui efectuar-se si: [...] e) és necessari per al compliment d'una missió d'interès públic o inherent a l'exercici del poder públic conferit al responsable del tractament o a un tercer a qui es comuniquin les dades».